

mener maa føre til et Resultat, der er mere til Gavn for det frie Hartkorns Besiddere, end det, som er antaget i det andet Thing. Jeg siger, at der er ikke nogen principiel Strid imellem os; vi saavel som dette ærede Medlem af Thinget ville ingenlunde, at det Bederlag, hvorom her er Tale, skal betragtes som en Besnaadning; vi ville, at det skal betragtes som Følgen af hvad den lovgivende Retfærdighed og Billighed anerkjender at burde ydes under behørigt Hensyn til de hidtil bestaaende Forhold saavel fra Lovgiverens Side som formeddelt Lovgivningen i Livet. Naar det er yttret af den nævnte Taler, at, „om det ikke er et sandt Privilegium, er det dog i alt Fald en Rettighed, som er givet ved de almindelige Lovlove og griber ind i alle Eiendomsforhold, saaledes at en retfærdig Lov ikke kan ophæve disse Rettigheder uden i visse Collisionstilfælde og med visse lempende Bestemmelser,“ — saa er det en Anskuelse af Forholdene, som Udvalget meget vel kan tiltræde, og det er kun i Gjennemførelse af hvad vi saaledes fra begge Sider anerkjender for at være den rette Maade at opfatte og behandle Sagen paa, at vi skilles fra hinanden, og at Udvalget ikke har troet, at man bør stille sine Fordringer saa høit, som det fra den anden Side er yttret. Jeg behøver ikke at gjenkalde i den høie Forsamlings Grindring, hvad der indeholdes i Udvalgets Betænkning om de hidtil i henved to Aarhundreder bestaaende Lovgivningsforhold, og om den Indflydelse, disse Lovgivningsforhold have maattet udøve paa Retserhvervelser, paa Omsætninger af forskelligt Slags; jeg behøver ikke at gjenkalde, hvorledes vi, navnlig i Begyndelsen af vor Betænkning, have gjort opmærksom paa, at det Tilfælde jevnlig er mødt, at Staten har foretaget Afhændelser af betydeligt Jordegods, og har ladet sig betale for disse Afhændelser saaledes, som en æret Landstingsmand gjorde opmærksom paa. Netop disse forskellige Synspunkter have svævet os for Øie, idet vi have udtalt, at den Lov, der skal gives, bør ikke som en Maade, men som en Fyldestgørelse af, et Retfærdigheds- og Billighedskrav gaae ind paa en saadan Afløsning, som man efter samtlige Omstændigheder maatte være istand til at opnaae.

Det er yttret fra Udvalgets Side, at vi antog det for paatrængende nødvendigt, at fremme denne Sag til Endelighed, og, at vi ikke have feilet i denne vor Opfatning, har idetmindste fundet megen Styrke, ikke blot ved hvad der er yttret fra Ministeriets Side, men ogsaa ved hvad der er yttret af Medlemmer i det ærede Thing. Det beroer jo naturligtvis paa en individuel Anskuelse af de bestaaende Forhold, om man har denne Mening, eller om man ikke har den, og forsaavidt kan Udvalget naturligtvis kun appellere til ethvert Medlems egen Erfaring i den Livsstilling, hvori han har bevæget sig, om han ikke ad denne sin Erfaringsvei med Hensyn til de i Landet bestaaende Forhold deler vor Mening om, at det er i høieste Grad vigtigt, at denne Sag føres til en Endelighed. (Ja! Ja!)

Udvalget har yttret sin Tvivl om, at det vilde være muligt med nogen rimelig Udfigt at kunne opnaae et mere tilfredsstillende Resultat, om man endogsaa vilde udsætte denne Sag. Jeg maa atter der henvende mig til Enhvers egen Overbeviisning. Vort Blik er forsaavidt rettet, ikke blot paa Fortiden, men ogsaa paa Nutiden og paa Fremtiden, og det beroer paa Opfatningen af Nutiden og af Fremtiden, om man virkelig tør haabe en mere fyldestgørende Løsning af den Opgave, der foreligger, end den, man nu er istand til at naae. Vi troe, at, dersom denne Sag ikke føres til en Ende, saa er Marken aaben for Agitationer, saa er Marken aaben for den Indvirkning paa visse Dele af Befolkningen, som vi maae ansee for at være lidet ønskelig, og hvis Følger det vel er umuligt at beregne. Men at Stemningen skulde vise sig paa en saadan Maade, at Sagen kunde føres til et mere fyldestgørende Udfald, det er Noget, som vi i høi Maade tvivle om. Nu vilde det, mener Udvalget, være i høi Grad beklageligt for de mange smaa Besiddere af det frie Hartkorn, om en Udsættelse af denne Sags Tilendebringelse maaskee i Tiden skulde fremføre et endnu uheldigere Resultat. Jeg vil bede DHerrer erindre, at der for ikke mange Aar siden var Spørgsmaal om en Afsløsningssum af circa 3½ Millioner, og at Det, hvorpaa Lovforslaget nu gaaer ud, det er Noget over